

2010D09151

Cultuursubsidies 2009–2012

Verslag van een schriftelijk overleg

Vastgesteld d.d. ..

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 15 december 2009 ter aanbieding van «de Monitor inzake de staat van het gebouwd erfgoed 2009» (Kamerstuk 31 482, nr. 54). Bij brief van ... heeft de minister deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie
Arends

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Algemeen
2. Nulmeting
3. Restauratieachterstand

II Reactie van de minister

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Algemeen

De leden van de CDA-fractie hebben met gezonde argwaan in de conclusie van de monitor gelezen dat de restauratieachterstand naar het vastgestelde aanvaardbare niveau van 10% is teruggebracht. Zij hebben nog een aantal vragen over de wijze waarop deze peiling tot stand is gekomen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het rapport «Monitor inzake de staat van het gebouwd erfgoed 2009.» Zij hebben hierover een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de monitor inzake de staat van het gebouwd erfgoed 2009. Zij hebben aanleiding gezien tot het stellen van een aantal vragen.

2. Nulmeting

De leden van de CDA-fractie vragen of het juist is dat dit rapport enkel is gebaseerd op de inspectierapporten van Monumentenwacht. De voornoemde leden vragen of het klopt dat nog geen kwart van de eigenaren van rijksmonumenten lid is van Monumentenwacht. Zij vragen of het waar is dat het ledenbestand van Monumentenwacht met name bestaat uit eigenaren die zich bovengemiddeld inzetten voor instandhouding van hun monument. Kan, mede gezien de toezegging van de minister dat er nog vervolgonderzoek zal plaatsvinden, worden geconcludeerd dat het huidige onderzoek onvoldoende representatief is, zo vragen zij. De voornoemde leden vragen of de minister zich dat niet vooraf had kunnen realiseren. Op basis van welke argumenten meent de minister dat op grond van deze monitor beleidsconclusies getrokken kunnen worden, zo vragen de aan het woord zijnde leden. Zij vragen waarom tot 2014 moet worden gewacht tot vervolgonderzoek beschikbaar is. Kan dit vervolgonderzoek niet met tenminste drie jaar worden versneld, zo vragen de voornoemde leden.

De leden van de PvdA-fractie vragen in welke mate de huidige meting inzicht geeft in de staat van het gehele rijksmonumentenbestand en wijzen in dit opzicht op het feit dat bij een groot aantal categorieën slechts een klein deel van het werkelijke aantal monumenten geïnspecteerd is, omdat eigenaren veelal geen abonnement hebben bij de Rijksmonumentenwacht. In welke mate maakt dit het volgens de minister moeilijk om op basis van de huidige meting conclusies te trekken voor het gehele rijksmonumentenbestand? De leden hebben behoefte aan een uitgebreidere inhoudelijke reactie van de minister op de resultaten van het onderzoek en over de context waarin deze geplaatst dienen te worden. In welke mate komen de uitkomsten overeen met de verwachtingen van de minister vooraf? Is de minister al dan niet tevreden met de resultaten? In welke mate kan volgens hem geconcludeerd worden dat er sprake is van

verbetering of verslechtering van de staat van het monumentenbestand? Heeft het onderzoek invloed op het toekomstige monumentenbeleid? Zo ja, op welke wijze, zo vragen deze leden.

De beschikbaar gestelde gegevens zijn volgens de minister niet zonder meer vergelijkbaar met de gegevens in het monumentenregister. Dit als gevolg van de manier van aanwijzing en opname in het register in het verleden. Uit de steekproef zou zijn gebleken dat de benodigde vertaalslag van de gegevens nauwelijks invloed heeft op het uiteindelijke resultaat.

Kan de minister nader toelichten waarom dit volgens hem niet zo is? Uit de nulmeting blijkt dat er sprake is van onderlinge verschillen tussen de provincies. Deze verschillen hebben mogelijk te maken met de wijze van beoordeling, die per provincie kan verschillen. Is de minister bereid om landelijke «ijkronde» in te stellen waar hij in zijn brief naar verwijst om de opvallendste verschillen te nivelleren?

De leden hebben eerder bij de minister aangedrongen op maatregelen om een beter beeld te krijgen van de staat van het monumentenbestand. De huidige monitor is in dit opzicht slechts een eerste stap. Nader onderzoek is, zoals de minister zelf ook aangeeft, noodzakelijk om een representatief beeld van het gehele rijksmonumentenbestand te krijgen.

De leden ondersteunen het voornemen om de huidige gegevens te vergelijken met de staat van de objecten van eigenaren die geen abonnement bij de Monumentenwacht hebben. Zij kunnen zich ook vinden in het voorstel om de staat van objecten waarvan de eigenaren een beroep doen op de instandhoudingregeling te vergelijken met de staat van objecten waarvoor dit niet het geval is. Een dergelijke vergelijking kan volgens deze leden inzicht scheppen in het functioneren van het BRIM¹ en of de regeling heeft geleid tot een verbetering van de staat van het monumentenbestand.

De leden van voornoemde fractie vragen de minister of hij nader toe kan lichten hoe de vergelijkingen in de praktijk uitgevoerd zullen worden. Op welke termijn kan de Kamer de resultaten van de vergelijkingen verwachten?

De leden van de VVD-fractie vragen waarom de monitor geen betrekking heeft op monumenten waarvoor geen abonnement is afgesloten. Waarom is ervoor gekozen dit later alsnog in overleg met Monumentenwacht Nederland te doen en is het niet meteen meegenomen, zo vragen de voornoemde leden.

3. Restauratieachterstand

De leden van de CDA-fractie delen het gevoel onder de provinciale en lokale bestuurders dat de restauratieachterstand op een veel hoger percentage lijkt te zitten. Deze bestuurders bereiken zoveel geluiden van monumenteigenaren, die nog geen subsidietoekenning hebben mogen ontvangen, dat de indruk wordt gewekt dat het percentage hoger zou moeten liggen dan 10%. De voornoemde leden vragen of de minister deze geluiden herkent. Hoe valt dat te rijmen met de geruststellende conclusie van de Erfgoedmonitor, zo vragen de aan het woord zijnde leden. Zij zouden voorts graag van de minister willen weten hoe het zit met de doorstroming in deze groep van 10%. Gaat het om een hardnekkige groep waar het moeilijk voor is een oplossing te vinden of zit er een zekere mate van verversing in de groep? Graag vernemen deze leden een reactie van de minister hierop. Tenslotte vragen zij wat de overwegingen zijn geweest om de aanvaardbare norm op 10% te stellen en wanneer dat gebeurd is. Is er zo onderhand geen reden tot het bijstellen van deze aanvaardbare norm? Genoemde leden zouden graag willen weten wat het budgettaire beslag zou zijn als de huidige aanvaardbare norm zou worden teruggeschoefd naar 9% of 8%.

¹ Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten.

De leden van de PvdA-fractie willen een nadere toelichting van de minister waarom het onderzoek volgens hem demonstreert dat de restauratieachterstand tot een aanvaardbaar niveau is ingelopen. Is het niet mogelijk dat de geïnspecteerde monumenten, waarvan de eigenaren geabonneerd zijn op de Monumentenwacht, doorgaans in een betere staat verkeren dan de monumenten waarvan de eigenaren niet geabonneerd zijn op de monumentenwacht? Kan de minister verder inzicht geven in de doorstroom van monumenten waarbij sprake is van een restauratieachterstand. Zijn dit steeds nieuwe monumenten of is er in grote mate sprake van een groep waar tot op heden nog nooit een oplossing voor is gevonden?

De leden hebben er met enige zorg kennis van genomen dat bij de categorie Verdedigingswerken de helft van de geïnspecteerde monumenten is aan te merken als matig of slecht. Ook de categorieën weg- en waterwerken en de zogenaamde «losse objecten» komen niet goed naar voren. Wat is hier volgens de minister de oorzaak van? Acht hij aanvullende maatregelen noodzakelijk om de situatie binnen deze categorieën te verbeteren, zo vragen deze leden.

De leden van de VVD-fractie vragen wat de oorzaak is van het feit dat de categorie kerkgebouwen de meest geïnspecteerde categorie is. Is de relatief goede staat van de kerkgebouwen aanleiding om niet langer exclusief voor deze categorie extra middelen uit te trekken? Zo nee, waarom niet? De leden brengen in herinnering dat dit de afgelopen jaren wel gebeurd is: in 2006 en 2007 is 46,5 miljoen euro uitgetrokken voor de restauratie van kerkelijke gebouwen via de regelingen rijkssubsidiering wegwerken restauratieachterstand. Ook noemen zij de ophoging van de BRIM-gelden bij de afgelopen begroting voor de categorie kerken met 2 miljoen euro, oplopend tot structureel 4 miljoen euro in 2011 en de financiële meevaller in de Voorjaarsnota 2008, waardoor op initiatief van het CDA nog eens 50 miljoen euro beschikbaar is gekomen voor restauratie van 23 met name genoemde gebouwde monumenten, waaronder veel kerkelijke gebouwen. Zij vragen wat de oorzaak is van het feit dat bepaalde categorieën, zoals verdedigingswerken, woonhuizen en gebouwen zo weinig geïnspecteerd zijn. Hoe kan een uitspraak worden gedaan over de staat van het onderhoud van een categorie, als zoals bij verdedigingswerken bijvoorbeeld maar 8% van alle objecten is geïnspecteerd? In hoeverre is een dergelijk oordeel representatief voor de volledige categorie, zo vragen de leden van deze fractie.

II Reactie van de minister